

minoso, ergo etiam in eo, quod non est peccaminosum.

37. Limitat secundum, Rodrig. tom. 2. quest. 33. art. 4. ad fin. In homicidio ex abortu, quia non solum est homicidium corporis, sed etiam animae, & inde dicit illud homicidium qualificatum, Tamen hæc doctrina non est admittenda; & Prælati possunt dispensare in tali irregularitate & in fœu animato: de quo latè egi Resol. 3. quest. 16. & 17.

38. Limita tertio, quia occidens, vel mutilans aliquem ob defensionem sui cum moderamine inculpate tutele, nullam incurrit irregularitatem, ita definitum est ab Ecclesia, Clementina si furiosus, de homicidio, quia non sponte, sed necessitate propriæ defensionis iuste, id fecit homo. Ita communiter Doctores. Noster Baconus in 4. dist. 25. quest. 7. art. 2. Michaël de Bononia ibidem quest. 2. art. 3. M. Cornejo de irregularitate disput. 4. dub. 1. & multa supra dixi, verb. Accusatio, vel Bannitus, vel Bellum.

Baconius, Bononia, Cornejo.

39. Maxime, nota, quod tam hic de homicidio, quam de hæresi, ac aliis criminibus, loquitur de delicto occulto; quid autem sit occultum, vide quæ dixi superiori Resol. q. 2. n. 21. Deinde notandum ut opponitur occulto, non sufficit, quod sit divulgatum per unum testem alias non multum fide dignum, notat Petrin. de Prælat. q. 2. c. 5. §. 4. n. 52. Deinde non sufficit, quod crimen sciatur tantum per famam, nisi fama procedat ab illis, qui crimen videntur. Ita Sotus, Tabiena, Angelus, & alii, quos citat, ac sequitur Sanchez in Consiliis, lib. 6. cap. 5. dub. 42. num. 2.

Sotus, Tabiena, Angelus, Sanchez.

QUESTIO XI.

Quis potest dispensare in irregularitate proveniente ex rebaptizatione?

SUMMARIUM.

- 40 Quando quis scienter rebaptizatur, incurrit irregularitatem.
41 Qui in adulta ætate, non in infanti baptizatur ab hæretico, sit irregularis.
42 In hac irregularitate dispensat Papa, Episcopus, & Prælati Regulares respectu suorum subditorum.

40. Secunda species irregularitatis ex delicto provenit ex rebaptizatione, seu iteratione baptismi scienter, sive publica, sive occulta cap. Eos de consecrat. distinct. 4. & cap. Confirmand. distinct. 50. Dixi scienter, quia si quis in infanti, ebrietate, vel somno rebaptizetur non sit irregularis ob defectum usus rationis, etiam si postea ratam habeat illam rebaptizationem. Ita communiter Sayrus lib. 7. cap. 8. M. Cornejo de irregul. disput. 5. dub. 1. Deinde etiam si quis ex ignorantia facti permitteret se rebaptizari, non incurrit in dictam irregularitatem: nam hæc irregularitas provenit ex delicto à quo ignorantia excusat. Sotus in 4. dist. 3. quest. unica, art. 9. M. Cornejo citatus, Bonacina de irregularitate, disp. 7. quest. 3. punct. 3. num. 3.

Sayrus.

Sotus, Cornejo, Bonac.

41. Hanc tamen irregularitatem incurrit ille,

41.

quia in adulta ætate se finit ab hæretico baptizari c. Si in qualibet, 1. quest. 7. secus si quis in infanti ætate baptizetur cap. Placuit, & Fillucius c. Qui apud 1. quest. 4. ex Suario, Fillucio, Reginal. Bonacina. Reginald. Bonac. citatis n. 53.

Ab hac irregularitate non solum dispensat Papa, sed etiam Episcopus, ex Trid. sess. 24. c. 6. Per professionem autem in Religione non tollitur, cum ad hoc nullum videatur dari fundamentum, ut notat M. Lezana verb. Irregular. n. 44. In ea tamen possunt dispensare Prælati Regulares per privilegia, quæ habent ad dispensandum in omni irregularitate, ut notat idem Lezana, Bordon. resol. 11. n. 3. & loquitur non solum de rebaptizatione occulta, sed etiam de publica.

42.

Lezana.

Bordon.

QUESTIO XII.

Per malam susceptionem, & administrationem ordinis incurritur irregularitas, & quis in ea dispense?

SUMMARIUM.

- 43 Suscipiens ordines surrite, & ante matrimonio incurrit irregularitatem.
44 Baptizans solemniter, vel Missam celebrans sine ordine, vel excommunicatus confessiones excipiens, vel Eucharistiam ministrans sit irregularis.
45 Ab hac irregularitate non solum dispensat Papa, sed etiam Episcopus in casibus occultis, Prælati in utroque casu.

Tertia species irregularitatis ex delicto contrahitur per indebitam susceptionem Ordinis, malam illius administrationem, & quantum ad susceptionem, juxta communem sententiam, in duobus tantum casibus incurritur irregularitas, ut notant Hurtado de cen. jur. disput. 2. diff. 3. Diana part. 4. tract. 2. Resol. 55. §. Nota etiam, Pæposit. part. 3. q. 5. de irregul. dub. 5. Primum, quando quis ordinatur surrite, hoc est non examinatus, vel non admittitur suscipi Ordines, vel alium loco sui facit examinare, & ipse loco illius suscipit ordines, cap. de eo qui surrite, Bonacina de censur. disp. 7. quest. 3. punct. 4. num. 6. Cum formidine tenet contrarium. Secundò si durante matrimonio etiam non consummato præsumit sacros Ordines suscipere: unde in aliis casibus in quibus multi Doctores asserunt incurri irregularitatem, tenendum est contrarium, sed solum suspensionem, cum non exprimentur in iure; quod tenendum est memoria pro multis casibus resolvendis, de quo de Sacram. Ordin.

43.

Hurtado, Diana, Pæposit.

Bonacina.

Per exercitium ordinis etiam multis casibus incurritur irregularitas, ut si quis sine ordine solemniter baptizet, Missam celebret, itemque excommunicatus confessiones excipiat sacramque Eucharistiam ministrat, etiam si missam non celebret, de quibus, & multis aliis dicendum est infra. Ex his, & aliis irregularitatibus dispensationem concedit, non solum Summus Pontifex, sed etiam Episcopus in casibus occultis ex Concilio Trid. sess. 24. cap. 6. Quoad Regulares: eorum Prælati in multis privilegiis Eugenii

44.

Trident.

Eugenii

Lezana, Bordon.

Engenii IV. Sixti IV. Pii V. quæ adducunt, & referunt Lezana tom. 1. summa, c. 18. n. 40. Bordonius Resol. 11. n. 3. & 41.

QUESTIO XIII.

An Episcopi, & Prælati Regulares possint dispensare in irregularitate ex hæresi occulta?

SUMMARIUM.

- 45 Sub nomine hæresi, intelligitur Hæreticus occultus, illius factores, consilium, & favorem dantes.
46 In hac irregularitate occultæ possunt dispensare Episcopi, & Prælati Regulares.
47 Cum hac doctrina stat, quod non possunt absolvere ab hæresi occulta.

45.

Dire. Cornejo.

Suar. Hurtado.

Sanchez.

46. Trident. Henric. Sanchez, Tolercus, Sa. Comit. Sayrus.

Layman, Lezana, Belafius, Bordon.

Bosius.

47.

Sanchez, Lezana, Bordon.

Quarta species irregularitatis ex delicto, incurritur per hæresim; hæretici enim sunt irregulares, cap. Presbyteri, dist. 50. cap. Qui in qualibet, quod intelligitur de hæretico occulto, ut patet ex Clement. 7. quæ refertur in Directorio Inquisitor. Majoris lib. de irregular. cap. 46. M. Cornejo disp. 8. dub. unico, quod etiam intelligitur de factoribus, receptoribus eorum, consilium favorem, auxiliumque ipsis præstantibus: nam isti cum ipsis hæreticis equiparantur, cap. 2. de hæreticis, in 6. Suar. disp. 43. sect. 2. Hurtadus, disp. de irregular. diff. 1. n. 9. Cum hæreticis computantur etiam Apostata, ac Schismatici. Ita Sanchez, Navar, ac multi alii apud Bonacina de irregularitate, disp. 7. punct. 6. num. 5.

Si hæresis sit occulta, quod Episcopus potest dispensare ex Trident. sess. 24. c. 6. Henric. lib. 24. de irregularitate, cap. 4. n. 6. Sanchez in Decalog. lib. 2. cap. 25. num. 18. Tolercus in Additionibus, lib. 1. cap. 69. referens Sa. Comitolum, Sayrum, Prælati Regulares possunt etiam dispensare in hac irregularitate orta ex delicto infidelitatis, vel hæresi occultæ ex privilegio Pii V. Bulla 13. Et confirmatur ex multis aliis privilegiis, in quibus eis datur potestas ad dispensandum in omni irregularitate, excepto homicidio; ac bigamia, Layman. lib. 1. tract. 5. part. 5. cap. 4. in fine M. Lezana verb. Irregul. num. 62. ad finem. Belafius v. Irregularitas, num. 17. Bordon. tom. 11. Resol. 11. n. 43. ubi cum Bosio de Jubileo, affirmat posse prælatos Regulares dispensare cum hæretico publico, dummo non sit relapsus, quæ doctrina mihi nullo modo placet utpote contra communem consensum Theologorum. Quid autem sit occultum, jam dixi superiori Resol. num. 21. quest. 4.

Nec cum his pugnat id, quod dixi Resol. 20. q. 3. Non posse Prælatos Regulares à crimine hæresi occulto absolvere, ergo cum eis nec dispensare, juxta c. Cum illorum, de sent. excommunicacionis. Qui negatur potestas absolventi, negatur potestas dispensandi. Resp. cum Sanchez lib. 2. in Decalog. c. 25. n. 18. Lezana verb. Irregularitas, num. 62. & Bordonio proximè citato. Quia textus intelligendus est regulariter loquendo: nam in crimine hæresi strictior Sylveira Opuscula.

est potestas absolventi quam dispensandi: nam Concil. Trid. sess. 24. c. 6. dans amplam facultatem Episcopis dispensandi in casibus occultis, etiam Pontifici reservatis, non expressit hæresim, tanquam illam comprehendens sub illa generali dispensandi concessione facta Episcopo, vel ejus Vicario, facta delegatione; at Concilium in posteriori parte, ut notat Sanchez citatus num. 16. agens de absolutione ab hæresi, strictius loquitur, ut absolutio solum impeditur per ipsum Episcopum, & non per ejus Vicarium. Deinde responderi poterit, quod in hæresi strictior est facultas absolventi, quam dispensandi: eo quod excommunicatio pro hæresi occulta est certissima, non sic autem irregularitas: nam quod hæc per hæresim occultam contrahatur, negant multi Auctores, Henricquez, Emmanuel Sa, Sayrus, Avila, quos allegat, ac refert Sanchez citatus num. 1. & 2.

Henric. Sa, Sayrus, Avila.

QUESTIO XV.

Quid sit irregularitas ex infamia, & quis in ea valeat dispensare?

SUMMARIUM.

- 48 Quid sit infamia, & ob quos crimina contrahatur.
49 Infamia est duplex juris, vel facti.
50 Infamia facti tollitur per penitentiam, & emendationem.
51 In infamia facti, & juris dispensat Papa, & Episcopus.
52 In utraque infamia etiam publica dispensant Prælati Regulares.

Quinta species irregularitatis ex delicto, oritur ex infamia, quæ ut sumitur apud circumstantes, est prava existimatio de vita, & moribus alicujus. Ex parte ipsius infamis, est lesa dignitas qualitas, legibus, aut moribus reprobata Noster Michaël de Bononia in 4. dist. 25. quest. 5. art. 1. Sylvester, & alii cum Layman, lib. 1. tract. 1. part. 5. cap. 4. n. 1. Hæc autem contrahitur, post vel ante ingressum Religionis; & oritur ex multis, & variis criminibus, ex Apostasia à fide, hæresi, ex furto, raptu, perjurio, falsario, cum Moneta falsa, Sodomia, ex prostitutione propriæ filia, vel neptis, matrimonio cum meretrice, vili, vel abiecta ex arte magica Hæc, & alia multa crimina circa infamiam congerunt Azorius tom. 2. lib. 6. c. 7. quest. 3. M. Cornejo tom. 2. tract. 3. de irregularitate, disp. 8. dub. unico, §. Ex quibus infero. Barbosa de potest. Episcopi, allegat. 43. a num. 25.

48.

Bononia.

Azor.

Cornejo.

Barbosa.

49.

Palaus.

Molina.

50. Infamia facti tollitur per justam penitentiam, ac rectam emendationem vitæ, cum res, per quas causas nascitur, per easdem dissolvatur, ita communiter omnes cum Navarro *cap. 25. num. 75. 76.* Infamia autem facti, vel juris potest tolli Summo Pontifice, an etiam ab Episcopis, negat Castro Palaus *citatus, num. 13.* dicens quod Episcopus non potest dispensare cum infami, ut ad ordines ascendat, sed ut in susceptione ministret. Tamen, quod in utroque possit Episcopus dispensare communis est sententia ex *cap. At si clerici, §. de adulterio, de judicio. Navarr. in manuali, cap. 27. num. 204.* Tolerus in *summa, lib. 1. cap. 62. n. 5.* Lezana *verb. Infamia, num. 16.* Infamia autem orta ex jure civili tollitur à Rege, Principe, ac Imperatore.

52. Prælatus Regularis possunt dispensare cum suis subditis ratione suorum privilegiorum in omni irregularitate infamiae sive juris, sive facti qualitercumque contracta sit sive occulta, sive publica sit, post & ante ingressum Religionis. Ita Peregrin. in *suo Compendio, verb. Dispensat.* Naldus, *verb. Infamia, num. 1. §. Hic autem.* Bordon, *Resol. 1. n. 50.* M. Lezana, *verb. Infamia, n. 17. 18.* Thefant, *p. 1. cap. 34. Diana part. 5 tract. 14. Resol. 91.* Et probabilem videtur sentire Pellizar, *tract. 9. c. 3. sect. 4. n. 134.* Et probatur ex multis privilegiis, quæ concessa sunt Prælati Regularium; quæ refert Lezana *tom. 1. cap. 18. num. 4.* ad dispensandum cum suis subditis in omni irregularitate, exceptis tribus homicidio voluntario, mutilatione, bigamia; ergo manet integra facultas ad dispensandum in omni alia irregularitate, & inde etiam infamia.

Probatur etiam secundò, ex privilegio Gregorii XIV. Bolla 17. pro Clericis ministrantibus infirmis, ut eorum Generalis, & idem est per consequens aliorum Ordinum, qui cum ipsis communicant in privilegiis, possit dispensare cum suis subditis infamiae macula; & idem concessit Pius V. in *Bulla 129.* in novo Bullario, Abbatibus, & Prælati Congregationis Cassinensis dispensandi in quavis macula infamiae, qualiter cumque contractæ, sive ante, sive post ingressum Religionis.

Nec contra hoc faciunt Rodriguez *tom. 1. quest. 24. art. 6.* Portel. in *dubii Regular. v. Dispensat. num. 6.* Lavor, *tit. 14. cap. 16. num. 7.* afferentes Prælatos Regulares non posse dispensare in infamia juris; maxime in crimine Sodomie, quia talis dispensatio generat scandalum. Respondemus quod dispensatio datur supposita penitentia, ac emendatione criminis, & per penitentiam, ac emendationem deletur omne quodcumque crimen.

QUESTIO XV.

Prælatus in quocumque loco sit, potest dispensare cum suo subdito etiam à se absenti.

SUMMARIUM.

55 Prælatus extra Conventum in quocumque loco sit, potest dispensare cum suo subdito.

56 Prælatus potest dispensare cum suo subdito etiam absenti à se.

Primo Prælatus Regularis possunt dispensare cum suo subdito, sive sit in Conventu sive extra illum, quia potestas dispensandi non alligatur loco, & privilegia Pontificum indistincte iocuantur sine determinatione loci. Ita Portel. *verb. Dispensare, in Addition. 10. ex doct. Suar. & Ripa Sanchez lib. 1. disp. 9. num. 7. Suar. de censur. disp. 4. sect. 2. num. 10.*

Secundò, tenendum est, quod Prælatus potest dispensare subdito absentem à se ipso. Primo, quia in hoc nulla assignabitur repugnantia, nec difficultas, quia non est absolutio sacramentalis, quæ requirit subditum presentem; deinde quia major difficultas potest considerari in absoluteione censurarum, quæ tamen confertur subdito absentem. Bonac. *disp. 1. de censur. quest. 3. punct. 4. n. 4.* cum communi sententia; ergo multo magis dispensatio; cum nullum contineat vestigium absoluteionis. Ita multi Auctores cum Boffio de *Jubileo casu 10. num. 166.* Portel. *verb. Dispensatio n. 10.*

QUESTIO XVI.

An valeat dispensatio à superiore data subdito ignorantem, non petenti, & etiam nolenti?

SUMMARIUM.

57 Valeat dispensatio realiter data. Dispensatio data subdito ignorantem valet *ibidem.*

58 Prodest dispensatio subdito non petenti. Prodest dispensatio facta nolenti. *ibid.*

Respondetur, quod maxime valet, ac tenet dispensatio data à superiore subdito ignorantem, vel non petenti, vel nolenti dispensari. Probatur universaliter, quia ex parte dispensantis dantur omnia requisita ad valorem dispensationis potestas, & voluntas; ergo bona est dispensatio: ex parte etiam dispensati adfunt omnia requisita, subjectio nempe, & justa causa, ut suppono, ratione cuius superior dispensat. Et probatur per singulas partes. Prodest ignorantem, si eam per tertium procuravit, aliter verò à die scientiæ acceptæ, ut volunt Suar. *lib. 8. de legib. cap. 25. n. 15.* Menoch. *lib. 2. de arbitrar. censur. 2. casu 185. n. 31.* cum ipsis, ac aliis Bonac. *disp. 3. n. 5. de privil.* Aliter tamen Sanchez. *lib. 8. de matrim. disp. 26. num. 5.* Bordon. *resol. 10.* quod mihi est verius; prodest enim dispensatio facta ignorantem à die dispensationis ad collationem beneficii, quia stante dispensatione jam ipse revera est habilis ad beneficium, & ipsa scientia est per accidens.

Prodest etiam dispensatio non petenti data à superiore, quia valor illius pendet à voluntate concedentis, & non à supplicatione petentis tum quia beneficium datum à superiore sine petitione alienius valet, & foritur effectum, *cap. Si motu proprio de prebendis, in 6.* ergo Navar. & dispensatio militat eadem ratio Navar. Sa. conf. 2. & 3. de rescriptis. Sa. *verb. Gratia.* Portel. n. 23. Portel. *verb. Dispensatio, num. 11.* Suar. lib. 6.

lib. 6. de legibus, cap. 13. n. 8. Dispensatio facta in volentem, habet suum effectum; nam dispensatio est beneficium superioris, ac proinde justa interveniente causa potest dispensare, maxime quando hoc confert ad bonum commune, vel commendationem virtutis, in ordine ad officia, tunc enim beneficium, & gratia confertur invito Thomazer, *regula 151.*

Thomazer.

QUESTIO VII.

An Prælatus non solum per tertium, sed etiam immediate per semetipsum possit secum dispensare?

SUMMARIUM.

59 Potest per tertium à se electum secum dispensare.

60 Potest etiam secum immediate dispensare.

Respondetur Prælatus Regularis utpote Generalis, Provincialis, Prior, localis non solum per alium à se electum, sed etiam immediate per semetipsum secum dispensare potest in omni irregularitate, in qua potest cum suis subditis dispensare. Prima pars probatur ex privilegio Sixti IV. Gregorii XI. quæ refert Bordon *Resol. 10. quest. 1. §. Secundum sit.* Deinde Prælatus & Episcopi possunt eligere confessores, ad eos absolvendes, ergo etiam ad dispensandum cum eis. Henriquez *lib. 6. de Penitentia cap. 2. num. 3. & lib. 7. de indulg. cap. 8.* Emmanuel Sa. *erb. Religio. n. 47.*

Bordon.

Henriq.

Emman. Sa.

60.

Emman.

Bordon.

Abbas.

Sanchez.

Glossa.

Thomazer.

Armillia.

Mollua.

Azor.

Secunda pars de dispensatione immediata in se ipsam, probatur, quia hoc nulli iuri, tam divino, quam humano repugnat, ut probat Bordinus *Resol. 10. num. 13. §. Secundum.* Quia idem respectu diversarum actionum, potest exercere vicem doctorum, Abbas. *in cap. ex literis de probationibus, num. 12.* Deinde non est universaliter verum illud axioma, quod intercedant, & accipientem debet dari distinctio, ut ex multis ostendit Sanchez. *lib. 8. de Matrim. disp. 3. num. 6.* Deinde illud axioma nemo sui ipsius est iudex, non habet locum in dispensationibus, nam dispensatio exercetur jurisdictione voluntaria, & gratuita, valde diversa ab absoluteione sacramentali, quæ fit per modum iudicii, Glossa *fin l. cap. Nunc autem 7. dist. 21.* Thomazer. *Reg. 25.* Armilla, *vers. Molinachus, n. 9.* Molin. *tom. 1. de iustitia tract. 2. disp. 247. §. Religiosus tamen.* Azor. *lib. 7. c. 29.* & sicut Prælatus potest sibi ipse concedere indulgentiam, sicut aliis per suam jurisdictionem voluntariam, & gratuitam, ita & sibi ipse ipsam dispensationem.

QUESTIO XVIII.

An dispensatio negata à majori, possit concedi à minori, & an dispensatus ad majus sit dispensatus ad minus?

SUMMARIUM.

61 Negata dispensatio à superiori potest inferior dispensare, dummodo non sit

denegata dispensatio ob causam injustam, & n. 62. & 63.

64 Dispensatus ad majus non est dispensatus ad minus, & n. 65.

Prima questio est. Negat superior, verbi gratia, Papa dispensationem alicui, an talem dispensationem possit concedere inferior, supposito quod alias habeat potestatem, cognita negativa superioris. Respondeo quod inferior potest dare talem dispensationem, dummodo dispensatio non sit denegata à superiori, eo quod iudicaverit non adesse causam justam, & sufficientem. Ita Sanchez *lib. 8. de Matrim. disp. 14. num. 5. 6. & 7.* Portel. *in additionibus ad dubia, verb. dispensare, n. 18.*

61.

Sanchez.

Portel.

62.

Probatur prima pars; quia denegatio superioris, verbi gratia, Papæ, non abstulit potestatem, quam habet inferior ex vi sui officii. Deinde illa denegatio non facit casum indispensabilem, sed denotat arbitrium superioris, qui non tenebatur dispensare. Tandem subditus relicto inferiori, accedendo ad superiorem, non cessit iuri suo, cum in eius optione sit accedere ad hunc, vel illum.

63.

Altera pars conclusionis probatur, quia si superior, verbi gratia, Papa, negat dispensationem, quia iudicat causam injustam, & insufficientem tunc inferior non potest dispensare; nam in re, tam gravi tenetur se conformare cum iudicio superioris, & ideo respectu illius causæ indispensabilis est casus. At verò si alia causa proponatur, quas inferior iudicet sufficientes, vel alia circumstantia ad eundem casum, tunc inferior poterit dispensare, non enim ipse constringitur ad unam causam, cum alia intervenire possint.

64.

Secundò petit questio, an dispensatus ad majus officium, verbi gratia ad generalatum censeatur dispensatus ad minus, verbi gratia, ad Provincialatum, ad Prioratum, seu diffinitorum, Respondetur, quod non censeatur dispensatus; ita Sanchez *lib. 8. de Matrim. disp. 1. n. 2.* Sigismund. *dubi. 0. n. 3. §. Manet ergo.* Ubi *num. 5.* expressis verbis hunc nostrum casum tractat Bordinus *Resol. 10. n. 19.*

Sanchez.

Sigismund.

Bordon.

65.

Ratio est, quia dispensatio strictè est interpretanda, & maxime restringenda, cum sit juris communis vulneratio, quod est maxime odiosum, *cap. 1. de filiis Presbyterorum in 6. & facit Regula, quæ à jure exorbitant non sunt habenda in consequentiam in 6.* Confirmatur ex paritate rationis, Quia dispensatus ad Archiepiscopatum, non potest eligi in Episcopum *cap. finalis de translatione Episcoporum.* Neque enim in his valet argumentum à minori ad majus, ut aliis citatis probat Sanchez.

QUESTIO XIX.

Verum dispensatio facta in solemnibus visitatione non solum comprehendat professos, sed etiam novitios.

SUMMARIUM.

66 Dispensatio facta in visitatione, prodest etiam de irregularitate non recordatur, sed postea.

Cc 4

67 Prima